

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 390/08-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Jána Auxta v konaní o sťažnosti I. M., K., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 774/1995 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 774/1995 porušené boli.

2. I. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Poprad p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Poprad je p o v i n n ý uhradiť I. M. trovy právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. V., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 390/08-9 z 25. novembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. M., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 774/1995.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom z 15. januára 2009 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril, oznámil ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a aby ústavnému súdu zaslal súdny spis.

Predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu prípisom sp. zn. 1 ÚS/2009 zo 6. februára 2009 doručeným ústavnému súdu 13. februára 2009 podal podrobný rozbor právnej veci o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedenej okresným súdom pod sp. zn. 17 C 774/1995 a uviedol:

«Vec napadla na tunajší súd dňa 30. 06. 1995.

Dňa 21. 07. 1995 bol konaný informatívny výsluch žalobcu za účelom poučenia navrhovateľa o neúplnosti návrhu.

Dňa 24. 07. 1995 žalobca súdu predložil opravený návrh.

Dňa 28. 07. 1995 bol žalobca vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za návrh.

Dňa 13. 01. 1997 bol žalobca vyzvaný na predloženie listinných dôkazov a žalobkyňa (predseda okresného súdu má zrejme na mysli „žalovanú“, pozn.) bola vyzvaná na vyjadrenie k návrhu.

Dňa 20. 02. 1997 žalobkyňa predložila súdu vyjadrenie k návrhu.

Dňa 24. 02. 1997 zákonný sudca vytyčil termín pojednávania na deň 14. 03. 1997.

Dňa 14. 03. 1997 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 07. 04. 1997 s tým, že súd predvolá navrhnutých svedkov a účastníci sa vyjadria k zostatkovým cenám hnutel'ných vecí, resp. do nasledujúceho pojednávania bola daná účastníkom lehota na mimosúdne usporiadanie veci.

Dňa 07. 04. 1997 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania na zistenie ceny rodinného domu s prísl. a pozemkom.

Uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 17 C/774/1995-30 zo dňa 10. 07. 1997 bolo vo veci nariadené znalecké dokazovanie. Voči výroku o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania podala žalovaná odvolanie, ktoré bolo dňa 02. 09. 1997 predložené na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove.

Krajský súd Prešov uznesením zo dňa 08. 01. 1998 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 13. 02. 1998.

Dňa 25. 03. 1998 bol spis zaslaný ustanovenému znalcovi.

Dňa 21. 05. 1998 ustanovený znalec vrátil súdu spis spolu s vyhotoveným znaleckým posudkom a vyúčtovaním znalečného.

Dňa 22. 05. 1998 súd uznesením priznal znalcovi znalečné.

Dňa 23. 09. 1998 zákonný sudca vytyčil termín pojednávania na deň 21. 10. 1998.

Dňa 21. 10. 1998 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom doplnenia znaleckého dokazovania na zistenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti. Doplnenie znaleckého dokazovania bolo nariadené uznesením zo dňa 25. 03. 1999 a spis

bol vrátený znalcom súdu dňa 25. 05. 1999 spolu s odborným znaleckým posudkom a vyúčtovaným znalečným.

Dňa 10. 06. 1999 boli účastníci uznesením súdu vyzvaní na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 10. 09. 1999 sa konal vo veci informatívny výsluch, na ktorom bol žalobca poučený o jeho povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania podľa uznesenia súdu z 10. 06. 1999.

Dňa 23. 09. 1999 súd uznesením priznal znalcovi znalečné.

Dňa 19. 10. 1999 zákonný sudca vytýčil termín pojednávania na deň 17. 11. 1999.

Dňa 19. 10. 1999 sa vo veci konalo pojednávanie (predseda okresného súdu mal zrejme na mysli dátum 17. november 1999, pozn.), ktoré bolo odročené na deň 19. 11. 1999 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Na pojednávaní dňa 19. 11. 1999 súd prvého stupňa rozhodol vo veci rozsudkom, ktorého písomné znenie bolo vyhotovené dňa 19. 12. 1999 a účastníci ho prevzali dňa 18. 01. 2000.

Dňa 01. 02. 2000 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu ako i žalobkyne (predseda okresného súdu má zrejme na mysli žalovanú, pozn.) proti rozsudku. Dňa 09. 02. 2000 bol žalobca vyzvaný na doplnenie odvolania voči rozsudku a žalobkyňa bola vyzvaná na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu.

Dňa 23. 02. 2000 žalobca doručil súdu doplnené odvolanie. Dňa 25. 02. 2000 bol žalobca vyzvaný na vyjadrenie k odvolaniu žalovanej a žalovaná bola opätovne vyzvaná na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu.

Dňa 23. 03. 2000 bol spis predložený Krajskému súdu Prešov na rozhodnutie o odvolaní žalobcu a žalobkyne.

Dňa 19. 06. 2000 Krajský súd Prešov vytýčil termín pojednávania na deň 13. 07. 2000. Pojednávanie bolo odročené na deň 26. 09. 2000 z dôvodu, že sa nedostavil žalobca, u ktorého doručenie predvolania nebolo vykázané.

Dňa 26. 07. 2000 sa vo veci konalo pojednávanie na Krajskom súde Prešov, ktorý uznesením zrušil rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. okrem výroku o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovanej sumu 25.580,- Sk v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 2.800,- Sk v lehote 30 dní od právoplatnosti

rozsudku a vo výroku o povinnosti žalovanej vydať žalobcovi stolík pod televízor v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku a v rozsahu zrušenia bola vec vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 14. 11. 2000 bol spis s písomným vyhotovením uznesenia odvolacieho súdu vrátený na súd prvého stupňa, ktoré bolo dňa 17. 11. 2000 expedované účastníkom a tí boli zároveň vyzvaní, aby sa k nemu písomne vyjadrili a navrhli konkrétne dôkazy vrátane navrhovaných svedkov a doplnenia znaleckého dokazovania, ktoré má súd vykonať v ďalšom konaní.

Dňa 05. 02. 2001 bolo doručené vyjadrenie žalobkyne k uzneseniu Krajského súdu Prešov.

Dňa 09. 06. 2002 boli účastníci vyzvaní o predloženie správy, akým spôsobom užívajú hnutelné veci uvedené v návrhu, či existujú ešte svadobné dary a kto ich užíva, na predloženie uvedenej správy boli účastníci urgovaní dňa 10. 12. 2003.

Dňa 12. 09. 2004 boli účastníci vyzvaní, aby navrhli svedkov, ktorých žiadajú vo veci vypočuť.

Dňa 17. 05. 2005 boli účastníci vyzvaní o podanie správy, či nedošlo k mimosúdnej dohode.

Dňa 02. 07. 2006 súd zisťoval pobyt žalovanej cestou Mestského úradu Poprad a Registra obyvateľov SR.

Dňa 08. 01. 2007 zákonný sudca vytýčil termín pojednávania na deň 26. 01. 2007, na ktoré nemala žalovaná doručenie predvolania riadne vykázané a na ktorom žalobca uviedol, že so žalobkyňou sa snažia dospieť k dohode. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 10. 12. 2007 zákonný sudca vytýčil termín pojednávania na deň 18. 12. 2007.

Dňa 18. 12. 2007 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom účastníci navrhli pojednávanie odročiť s tým, že sa pokúsia uzavrieť mimosúdnu dohodu, resp. zmier. Pojednávanie bolo odročené na deň 12. 02. 2008.

Dňa 12. 02. 2008 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom žalobca predložil plnomocenstvo pre JUDr. K. na zastupovanie v tomto konaní a obaja účastníci žiadali odročiť pojednávanie s tým, že sa pokúsia mimosúdne dohodnúť. Pojednávanie bolo odročené na deň 28. 03. 2008.

Dňa 28. 03. 2008 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom obaja účastníci súhlasili s jeho odročením vzhľadom na možnosť uzavretia mimosúdnej dohody, kde žiadajú o lehotu aspoň 1 mesiaca. Súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že právny zástupca žalobcu do konca apríla súdu oznámi, či v predmetnej veci došlo k mimosúdnej dohode.

Dňa 7. 5. 2008 súd vyzval právneho zástupcu žalobcu, aby predložil správu, či nedošlo medzi účastníkmi k uzatvoreniu mimosúdnej dohody.

Dňa 22. 05. 2008 zákonný sudca vytyčil termín pojednávania na deň 11. 06. 2008.

Dňa 11. 06. 2008 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom žalobca uviedol, že pokiaľ sa týka rozdelenia hnutelných vecí, tieto by sa rozdelili tak, ako boli doposiaľ užívané medzi účastníkmi, problém ostáva s nehnuteľnosťou. Žalovaná uviedla, že trvá na svojom podiele, ktorý jej zo zákona patrí, zároveň vyslovila, že vzájomne so žalobcom rokujú o možnosti uzavretia dohody a snažia sa v tomto smere dohodnúť. Za týmto účelom žiadala pojednávanie odročiť. Pojednávanie bolo odročené na 09. 09. 2008.

Na pojednávanie dňa 09. 09. 2008 sa žalovaná nedostavila ani neospravedlnila ...

Dňa 25. 11. 2008 sa vo veci konalo pojednávanie. Žalovaná ráno v deň pojednávania telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' zo zdravotných dôvodov, nepredložila však súdu žiaden záznam od lekára o jej práceneschopnosti, preto súd pojednával v jej neprítomnosti. Žalobca predložil súdu návrh dohody na vyporiadanie BSM, s ktorou podľa jeho tvrdenia súhlasí aj žalovaná ...

Na pojednávanie dňa 17. 12. 2008 sa žalovaná nedostavila, svoju neúčast' opätovne ospravedlnila až v priebehu dopoludnia telefonicky, a to z dôvodu neodkladnej služobnej cesty do Bratislavy a požiadala o odročenie pojednávania ...

Dňa 23. 12. 2008 žalovaná zaslala súdu písomné ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní dňa 17. 12. 2008, potvrdenie zamestnávateľa o účasti na služobnej ceste v dňoch 17. 12. 2008 do 19. 12. 2008 a lekárske potvrdenie z 25. 11. 2008.

Súd zaslal dňa 12. 1. 2009 žalovanej návrh dohody na vyporiadanie BSM s tým, aby sa k tomuto vyjadrila v lehote 10 dní.“»

Predseda okresného súdu ďalej okrem iného konštatoval, že „... v danom prípade ide o vec právne a fakticky zložitú. Súd sa v priebehu konania musel vysporiadať s

procesnými návrhmi, resp. pasivitou účastníkov ohľadom navrhovaných dôkazov, brať do úvahy žiadosti účastníkov konania o odročenie pojednávani z dôvodu možnosti mimosúdnej dohody. ... V danom prípade ide o vec, ktorá predpokladá navzájom podmienené uváženie, najmä čo sa týka posudzovania skutočností, ktoré ovplyvňujú výšku podielov účastníkov.

Rýchlosť konania nepriaznivo ovplyvňovali samotní účastníci konania svojím správaním, keď ... Obidvaja účastníci konania zároveň viackrát žiadali odročiť konané pojednávania vo veci vzhľadom na možnosť mimosúdneho urovnania a žalovaná - sťažovateľka sa na posledné tri pojednávania ani nedostavila a stále žiadala vytýčené pojednávanie odročiť. Takéto konanie žalovanej spôsobuje prieťahy, ktoré vedú k predĺženiu uvedeného sporu.

Vychádzajúc z písomnej sťažnosti ... zo dňa 03.06.2008 je nepochybné, že motívom podania sťažnosti je iba získanie finančných prostriedkov, nakoľko v tomto štádiu konania súd koná vo veci plynulo a bez zbytočných prieťahov, z jeho strany sú realizované úkony za účelom rozhodnutia vo veci. V čase podania sťažnosti prebiehali medzi účastníkmi konania rokovania za účelom uzavretia mimosúdnej dohody. Konanie sťažovateľky je teda účelovým a zištným. Samotná sťažovateľka vôbec nevyužila svoje právo a nenamietala postup súdu konať bez zbytočných prieťahov sťažnosťou u predsedu súdu.“.

Právny zástupca sťažovateľky na vyjadrenie okresného súdu reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 12. marca 2009.

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 774/1995 zistil priebeh a stav konania. Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v sťažovateľkou namietanom konaní, ktoré vo svojom vyjadrení uviedol predseda okresného súdu, sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 774/1995.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03,

IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na predmet namietaného konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno vec považovať za skutkovo zložitú, keďže vyžaduje uskutočniť časovo náročné dokazovanie predovšetkým odborným znaleckým posudkom (na zistenie všeobecnej ceny rodinného domu s príslušenstvom a pozemkom), ako aj vyjadreniami a výpoveďami účastníkov, svedkov, zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov. Doterajší 14-ročný priebeh napadnutého konania však podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť faktickou zložitou prerokúvanej veci. Táto dĺžka konania je celkom zjavne neprimeraná. Ústavný súd preto pri posudzovaní priesťahov v konaní a určení sumy finančného zadosťučinenia v prospech okresného súdu zohľadnil len čiastočne „faktickú“ zložitosť veci. Navyše metodika postupu všeobecných súdov vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou, preto pri sústredenom postupe súdu v posudzovanom konaní bolo možné vo veci rozhodnúť bez zbytočných priesťahov.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu správanie sťažovateľky v predmetnej veci čiastočne prispelo k predĺženiu konania.

Ústavný súd zo súvisiaceho spisu okresného súdu zistil, že sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 C 774/95-30 z 10. júla 1997 o nariadení znaleckého dokazovania vo výroku o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania odvolanie. Rovnako podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 744/95-112 z 19. decembra 1999. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje

na skutočnosť, že využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno to však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prierahy (napr. I. ÚS 270/05). Pre úplnosť treba dodať, že na druhej strane účastník konania musí počítať s tým, že ich využitie môže mať za následok spomalenie postupu všeobecného súdu pri prerokovaní veci samej a že tento dôsledok (predĺženie konania) nemožno v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy následne úspešne pripísať výlučne postupu konajúceho súdu.

Sťažovateľka, ktorá v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalovaná, čiastočne ovplyvnila dĺžku konania žiadosťami o odročenie nariadených pojednávaní vo veci (a to 18. decembra 2007, 12. februára 2008 a 28. marca 2008) vzhľadom na možnosť mimosúdneho urovnania. Ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľka sa nezúčastnila nariadených pojednávaní, pričom svoju neúčast' ospravedlnila telefonicky v deň nariadeného pojednávania so žiadosťou o odročenie (25. novembra 2008, 17. decembra 2008). Uvedené skutočnosti preto ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení sťažovateľky.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prierahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k namietanému porušeniu označených práv, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v podstatnej časti konania nečinný, resp. konal nesústredene a neefektívne.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľky, vyjadrenia predsedu okresného súdu a zo spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 774/1995 zistil, že okresný súd bol v posudzovanej veci už na začiatku konania nečinný, a to konkrétne od 3. augusta 1995, keď žalobca na základe výzvy okresného súdu uhradil súdny poplatok za podaný návrh, do 15. januára 1997 (v trvaní 17 mesiacov), keď okresný súd doručoval žalobný návrh sťažovateľke a vyzval ju na vyjadrenie k nemu, čo svojou povahou patrí k úkonom vykonávaným spravidla na začiatku občianskeho súdneho konania (mutatis mutandis I. ÚS 21/00, I. ÚS 33/01).

Podľa názoru ústavného súdu je poznačená zbytočnými prierahmi najmä tá časť posudzovaného súdneho konania, keď po zrušení prvostupňového rozsudku (uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 119/00 z 26. septembra 2000) a jeho doručení okresnému súdu (14. novembra 2000) mal okresný súd na základe usmernení odvolacieho súdu vykonať ďalšie dokazovanie vo veci a riadne ho vyhodnotiť. Ústavný súd zistil, že okresný súd v období od 17. novembra 2000, keď expedoval účastníkom rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň ich vyzval, aby sa k nemu písomne vyjadrili a navrhli konkrétne dôkazy vrátane navrhovaných svedkov a doplnenia znaleckého dokazovania, do 8. januára 2007, keď nariadil termín pojednávania vo veci na 26. január 2007, nevykonal žiadny procesný úkon, ktorým by efektívne smeroval k právoplatnému rozhodnutiu vo veci. Obdobie šiestich rokov, počas ktorých okresný súd len vyzýval účastníkov konania na podanie správy (raz ročne), akým spôsobom užívajú hnutelné veci uvedené v návrhu, či existujú ešte svadobné dary, kto ich užíva, a či nedošlo medzi nimi k dohode (prípismi z 9. júna 2002, 10. decembra 2003, 12. septembra 2004, 17. mája 2005), ako aj zisťoval trvalý pobyt žalovanej na Mestskom úrade v K. a v Centrálnnej evidencii pobytu obyvateľov Slovenskej republiky v Banskej Bystrici (prípisom zo 4. júla 2006), považuje ústavný súd v okolnostiach prípadu za obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu, ktoré spôsobilo zbytočné prierahy v napadnutom konaní.

Navyše v čase zrušenia prvostupňového rozsudku odvolacím súdom trvalo namietané konanie už viac ako päť rokov, preto bolo nutné v konaní postupovať obzvlášť efektívne, aby bola právna neistota sťažovateľa čo najrýchlejšie odstránená. V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval, že ak už konanie trvá neprimerane dlho, má všeobecný súd venovať zvláštnu pozornosť jeho urýchleniu (III. ÚS 146/05).

Okresný súd podľa názoru ústavného súdu porušil zákonnú povinnosť ustanovenú mu v § 100 OSP, ktorá spočíva v tom, že mal postupovať vo veci aj bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, pričom intenzita porušenia tejto povinnosti v okolnostiach posudzovaného prípadu nadobudla ústavný rozmer. Okresný súd sa v danom prípade totiž uspokojil s formalizovaným postupom, toleroval nečinnosť účastníkov konania týkajúcu sa mimosúdnej dohody a nevyužíval efektívne zákonné možnosti na zjednanie nápravy. Podľa názoru ústavného súdu ani snaha o zmier účastníkov

konania nesmie viesť k porušeniu zásady postupovať v súdnom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Námietku okresného súdu, že sťažovateľka nepodala sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ústavný súd nemohol neakceptovať, pretože vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania už nebolo v možnostiach tohto súdu vo veci dosiahnuť nápravu, pričom táto otázka bola predmetom predbežného prerokovania sťažnosti a ústavný súd sa s ňou vysporiadal v rámci odôvodnenia uznesenia č. k. III. ÚS 390/08-9 z 25. novembra 2008 o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Na základe uvedených zistení ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 774/1995 spôsobil zbytočné prieťahy v trvaní viac ako sedem rokov, a poukazujúc aj na skutočnosť, že viac než 14-ročnú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť v zásade žiadnymi relevantnými okolnosťami prípadu, rozhodol, že okresný súd v tomto konaní porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj napriek zisteniu ústavného súdu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, neprikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 774/1995 konal bez zbytočných prieťahov, vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 152/08-27 z 31. júla 2008.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

V danom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným priesťahom, zložitost' veci, správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, povahu prerokovanej veci, ktorá je predmetom posudzovaného konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením advokátom JUDr. J. V. v konaní pred ústavným súdom, ktorý ich vyčíslil v sume 346, 31 € (za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 a jeden v roku 2009).

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk. Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) v spojení s § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to v sume 105,42 € (3 176 Sk) za jeden úkon právnej služby a 2 x 6,31 € (190 Sk) (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 223,46 € (6 732 Sk).

Podanie právneho zástupcu doručené 12. marca 2009 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2009